

Handläggare
Anna Spetz
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
2015VON/0229

Vård- och omsorgsnämnden

Svar på Motion (S) Ta fram en policy mot ensamhet

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Mikael Lindström har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige uppdrar åt vård- och omsorgsnämnden att ta fram en policy för gemenskap och mot ensamhet i kommunens äldreomsorg, i samverkan med den sociala ekonomin. Ensamhet kan orsakas av olika faktorer och det finns inga garantier för att social gemenskap motverkar enskildas negativa känsla av ensamhet. Kommunen kan inte garantera att ingen invånare, ung eller gammal, upplever ensamhet. Däremot arbetar kommunen på olika sätt för att motverka ensamhet. Bland annat genom insatser inom hemtjänsten, öppen dagverksamhet samt uppsökande verksamhet bland äldre över 77 år. Motionen föreslås därför avslås.

Bakgrund

Mikael Lindström (S) har i en motion, inlämnad den 30 september 2015, föreslagit att kommunfullmäktige uppdrar åt vård- och omsorgsnämnden att ta fram en policy för gemenskap och mot ensamhet i kommunens äldreomsorg, i samverkan med den sociala ekonomin.

Ärendebeskrivning

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen (SoL) reglerar socialtjänstens verksamhet i sin helhet. 1 kap. 1 § SoL föreskriver att socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet. Under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation, ska socialtjänsten inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 1 § SoL). Personer som har behov av stöd och omvårdnad kan ansöka om detta i form av bistånd (4 kap. 1 § SoL).

SoL:s femte kapitel beskriver särskilda bestämmelser för olika grupper, av vilka socialtjänstens ansvar för äldre person föreskrivs i 4-6 §§. Bland annat stadgas att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, samt att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Kommunens riktlinjer

Värmdö kommun har riktlinjer för biståndsbedömning, antagna av FNÄ den 12 juni 2012 § 30, som syftar till att vara en vägledning för handläggare i arbetet med en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan utan utgår från grundläggande principer i socialtjänstlagen.

Riktlinjerna avser insatser för personer över 65 år som har behov av stöd och omvårdnad i sin dagliga livsföring, för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå där behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Målet är att beviljade insatser anpassas efter den enskildes behov och önskemål för att öka dennes livskvalitet och bidra till ökad självständighet. Alla beslut om insatser görs utifrån den enskildes individuella behov.

Hemtjänst syftar till att underlätta för den enskilde i den dagliga livsföringen och underlätta kvarboende. Hemtjänsten kan innefatta personlig omsorg, serviceinsatser och trygghetslarm. Personlig omvårdnad ges för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov. Inom dessa insatser kan hjälp vid måltid, till exempel behov av sällskap tillgodoses likväl som promenader, följeslagning eller social ledsagning. Social ledsagning kan bestå av sällskap till och från seniorverksamhet eller kulturevenemang. Social ledsagning är ett komplement till insatsen promenad och syftar främst till att motverka social isolering.

Särskilt boende är avsett för personer som har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser dygnet runt. På särskilt boende ingår all hjälp som den enskilde önskar. Biståndshandläggaren gör en bedömning av om vårdbehovet hos den enskilde kan tillgodoses med hemtjänst eller om behovet är så omfattande att en plats på särskilt boende behövs. Den individuella bedömningen grundas både på fysiska, psykiska och sociala behov. Otrygghet kan vara en faktor som innebär att den enskilde bedöms behöva omsorgsinsatser dygnet runt och därmed får en plats i särskilt boende.

Alla personer över 65 år som vistas eller är skrivna i kommunen beviljas installation av trygghetslarm.

Dagverksamhet

Värmdö kommun har tre öppna seniorverksamheter. På Gustavsgården finns ett öppet seniorcenter för social samvaro som heter Guldkanten. Här finns aktiviteter i form av seniordans, kursverksamhet, allsång, utflykter och mycket annat. Föreningen vill bidra till att höja livskvaliteten hos pensionärerna genom att sätta guldkant på deras tillvaro och bryta känslan av ensamhet.

I Hemmesta finns ett öppet seniorcenter för social samvaro som heter Diamanten. Här finns aktiviteter i form av sittande seniorgympa, frågesport, bakning, högläsning och mycket annat. På Diamanten finns också "Familjecenter för äldre". Där kan äldre

anhöriga få stöd och hjälp i sin vardag. Aktiviteterna är öppna för alla och en del bedrivs av kommunen men mycket genomförs också av studieförbund, pensionärsorganisationer, frivilliga, församlingar och andra organisationer.

Dagverksamheten på Djuröhemmet erbjuder olika aktiviteter som till exempel matlagningsgrupp, läsecirklar och bingo.

Förebyggande arbete

En viktig uppgift för kommunen är att förebygga ohälsa och skapa trygghet för de äldre. Kommunen arbetar därför förebyggande genom, bland annat, uppsökande verksamhet. Verksamheten vänder sig till invånare som fyller 77 år. Dessa erbjuds hembesök och får information kring bland annat äldreomsorgens verksamhet i Värmdö kommun, råd och stöd om sin levnadssituation, aktiviteter för äldre i närområdet, fallrisker samt brand- och brottsförebyggande åtgärder. Den uppsökande verksamheten fortsätter därefter vart femte år.

En annan förebyggande åtgärd utförs av kommunens fixartjänst, som ska verka för att förebygga fallskador. Fixartjänsten hjälper äldre med att, bland annat, sätta upp gardiner eller byta glödlampor. I kommunen finns vidare en syn- och hörselinstruktör som arbetar med handledning, information, råd och stöd om syn- och hörselproblematik.

En annan viktig förebyggande åtgärder är bostäder för äldre i centrumnära områden. I kommunen finns både trygghetsboenden och seniorboenden där äldre människor får en större social gemenskap. Fler sådana typer av lägenheter byggs, vilket kan motverka isolering. Idag planeras lägenheter i centrumnära lägenheter där tillgängligheten till kollektivtrafik och service är god. För de som bor i äldre lägenheter, där till exempel hiss saknas, finns möjligheter till bostadsanpassning.

IT för äldre

Informations- och kommunikationsteknik (IKT) är ett område som utvecklas inom äldreomsorgen. Kommande generationer äldre antas använda teknik i vardagen i större utsträckning och det torde finnas fler tekniska lösningar för att underlätta vardagen. Värmdö kommun följer utvecklingen noga och arbetar med att introducera smarta lösningar utifrån behov. För att också dagens äldre ska kunna få nytta av teknikutvecklingen och de möjligheter till social kontakt som till exempel bildtelefoni och e-post innebär så finns i kommunen IT-utbildning för äldre.

Kommunens äldre invånare har möjlighet att utbilda sig i datorkunskap genom att delta i kurser hos SeniorNet eller Sveriges Pensionärsförbund, SPF, som båda samarbetar med Studieförbundet Vuxenskolan. Genom sina intresseorganisationer bör pensionärer kunna påverka så att ytterligare utbildningsmöjligheter ordnas i Värmdö. De kan även anmäla sig till kurser som ges av studieförbund i någon av grannkommunerna. Värmdö kommun bidrar idag till utbildning i IT för äldre genom att upplåta Gurraberg utan kostnad.

Ensamhet

Ensamhet är ett vitt begrepp som kan definieras utifrån till exempel boendesituation eller civil status men också utifrån hur den enskilde upplever sin situation. Upplevelsen av att vara ensam är en känsla som inte alltid beror på hur det sociala livet ser ut. Det finns forskning som pekar på att ensamhetskänslor är lika komplexa oavsett ålder.

Ensamhet hänger ofta samband med bland annat depression, ångest och låg självkänsla. Ensamhet kan skapa ångest när man inte har familj eller vänner att umgås med och prata av sig med. Men det kan också börja med ångest för närhet som gör att man drar sig undan och till slut känner sig väldigt ensam.

Andelen invånare som känner sig ensamma har varit relativt konstant sedan 1970-talet. Andelen som upplever ensamhet är större bland yngre och äldre än bland medelålders.

Bedömning

Ensamhet kan orsakas av olika faktorer och det finns inga garantier för att social gemenskap motverkar eller ”botar” individens negativa känsla av ensamhet. Kommunen kan inte garantera att ingen invånare, ung eller gammal, upplever ensamhet. Däremot arbetar kommunen på olika sätt för att motverka ensamhet.

Inom hemtjänsten finns insatser som syftar till att motverka social isolering. Bostäder byggs som är speciellt anpassade för äldre och individer kan beviljas särskilt boende utifrån att otrygghet och ensamhet gör att den enskilde behöver vård och omsorg dygnet runt. Kommunen samverkar också med den sociala ekonomin och det arbetet utvecklas fortlöpande. Det finns öppna dagverksamheter i kommunen och uppsökande verksamhet bedrivs. Därför föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet får inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Beslutet innebär inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Beslutet innebär inga direkta konsekvenser för medborgarna. Kommunen arbetar redan på olika sätt för att motverka ensamhet.

Konsekvenser för barn

Beslutet innebär inga konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utredningsavdelningen i samarbete med omsorg- och välfärdssektorn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Motion (S) Ta fram en policy mot ensamhet	Biläggs
2	Protokoll KF 2015-09-30 § 153	Biläggs
3	Riktlinjer för biståndsbedömning inom äldreomsorgen	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunstyrelsen

Maria Larsson Ajne
Sektorchef
Omsorg- och välfärdssektorn

Said Mousavi Ahi
Kvalitetschef